

Debreceni Ítéltábla
Mf.I.50.025/2023/10.

A Debreceni Ítéltábla a dr. Kanyok Zsófia (cím1) ügyvéd által képviselt felperes (cím2) felperesnek, a Hollóné dr. Tímár Tünde ügyvéd (cím3) által képviselt alperes (cím4) alperessel szemben kártérítés iránt indított perében az Egri Törvényszék 33.M.70.035/2022/34. számú ítélete ellen a felperes 36. sorszám alatt előterjesztett és Pf.7. sorszám alatt kiegészített fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítéltábla kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára – 35 476 (harmincötezer-négyszázhetvenhat) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes a MEGBÍZÓ (továbbiakban: MEGBÍZÓ) megbízóval kötött partnerszerződés alapján a MEGBÍZÓ mobil és vezetékes üzletág termékeinek és szolgáltatásainak értékesítését végzi, amelynek érdekében több üzletet működtet.

[2] A 2019. június 25. napján létrejött munkaszerződés alapján a felperes határozatlan időre, 196 000 forint havibér megállapításával értékesítő munkakörben alkalmazta az alperest. A munkaszerződés 9. pontja rögzítette, hogy a munkakör betöltésének feltétele a MEGBÍZÓ mobil és vezetékes üzletág termékeinek és szolgáltatásainak, illetőleg ügyfélszolgálati folyamatainak, szabályozásainak naprakész ismerete és azok folyamatos betartása. A munkavállalónak a MEGBÍZÓ partner ügyfélszolgálati és értékesítési alkalmazásainak használatához szükséges jogosultságokkal kell rendelkeznie, amelyek megszerzésére a

munkába lépéstől számított két hónap áll rendelkezésére a MEGBÍZÓ által szervezett, díjköteles szakmai tanfolyamon való részvétel lehetőségével.

[3] Az alperes részére kiadott munkaköri leírás 3. pontja szerint a munkakör célja minden olyan tevékenység ellátása, amelyet a napi értékesítési és ügyfélszolgálati feladatok magukban foglalnak, különös tekintettel az ügyfélelégedettség és az üzlet külső megítélésének javítása érdekében végzett tennivalók, továbbá szakszerű, eredményorientált értékesítés mellett az ügyfelek udvarias, kedves kiszolgálása, az ügyfélélmény megteremtése. A munkaköri leírás 12. pontja rendelkezett az alperes feladatairól, közte arról is, hogy köteles elsajátítani a MEGBÍZÓ MagicBook felületén elérhető aktuális információkat. A 14. pont értelmében a munkavállaló a MagicBook-on közzétett munkautasítások, továbbá az alperes eseti utasításaival összhangban köteles a képességei, képzettsége és tapasztalatai alapján a MEGBÍZÓ szolgáltatásai és termékei értékesítése körében mindent megtenni a maximális teljesítmény érdekében. A munkaköri leírás ezen pontja kiemelten szólt arról, hogy a munkavállaló az ügyfélinterakciók során köteles az egyes értékesítési folyamatokat az értékesítési útmutatóban meghatározott módon végrehajtani. Ennek gyakorlatát a munkáltató bármikor ellenőrizheti, és a meghatározott folyamattól való eltérést szankcionálhatja. A munkaköri leírás 11. pontja alapján az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik minden szándékos károkozásért, amelyet a munkáltatónak vagy a MEGBÍZÓnak okoz. A 11.4. pont értelmében a munkavállaló a MEGBÍZÓ szolgáltatásai és termékei értékesítése során a legjobb tudása szerint köteles eljárni a töle mindenkor elvárható módon. Ha a munkáltatónak vagyoni vagy nem vagyoni kárt okoz, köteles azt megtéríteni; a kártérítés minimuma 5 000 000 forint. A munkaköri leírás 11.1. pontja szabályozta a tervszám (kvóta) teljesítési kötelezettséget, és ezen belül azt, hogy amennyiben a mindenkori utolsó három havi (negyedéves) kvóták kumulált nem teljesítése következik be, a munkavállaló írásbeli figyelmeztetéssel szankcionálható. Abban az esetben, ha a munkavállaló a mindenkori utolsó negyedéves kvótateljesítésben kettő vagy több fókusztranzakciót 85%-os eredményesség alatt teljesít, egyszeri 50 000 forint megfizetésével szankcionálható. A munkaköri leírás 16. pontjában a felperes előírta, hogy a munkavállaló köteles haladéktalanul értesíteni őt minden olyan tudomására jutott tényről vagy adatról, amely sértheti a hírnevét, illetőleg visszaélésre utal, vagy arra vezet.

[4] A munkaköri leírás mellékletei voltak a pénzügyi szabályzat, az etikai kódex, az értékesítési útmutató és a tanulmányi megállapodás is.

[5] Az alperes mintegy egy hónapig tartó oktatásban részesült, ahol ismertették a MEGBÍZÓ termékeit és a rendszer használatát, majd kezdetben telesales értékesítőként dolgozott, amely kizárólag online értékesítést jelentett. A felperes (helység 1)i üzletében 2019. október 1. napjától kezdte meg értékesítő munkakörben a munkavégzést, az üzletvezető (felperesi munkavállaló 1) volt.

[6] A MEGBÍZÓ előírásai szerint részletfizetési kedvezménnyel való készülékvásárlás esetén a hűségvállalás kötelező.

[7] Az alperes mint ügyfél 2020. augusztus 15. napján részletfizetés kedvezménnyel egy Apple Macbook Air készüléket vásárolt a felperes (helység 1)i üzletében. Az értékesítést kollégája, (felperesi munkavállaló 2) rögzítette a rendszerben az ezen a napon ténylegesen nem dolgozó (felperesi munkavállaló 3) dealer kódjával. Kiállította a számlát, amit rögtön sztorizózt, majd egy perc múlva ismét kiállította a számlát, amire azonban már nem került fel a kettő év hűségidő mellé a kötbér összege.

[8] Az alperes 2021. január 9. napján saját magának értékesített egy Apple Watch S3 készüléket.

[9] Az alperes 2021. február 19. napján megszüntette a díjcsomagját.

[10] A MEGBÍZÓ előírásai szerint a prepaid havidíjasra váltás készülékkedvezmény megadásához nem volt szükséges a területi vezető engedélye. A kedvezménykódot, mint adható fix összegű kedvezményt a Domino feltöltőkártyás előfizetésről havidíjas előfizetésre történő átváltás esetén lehetett biztosítani az ügyfeleknek. Az alperes – annak ellenére, hogy ismerte a prepaid kedvezménykódra vonatkozó szabályokat – számos esetben megadta a prepaid kedvezménykódot olyan ügyfelek részére is, akik nem feltöltőkártyás előfizetésről váltottak át havidíjas előfizetésre, hanem például kizárólag készüléket kívántak vásárolni.

[11] A felperesnél – és a MEGBÍZÓnál – a prepaid kedvezménykód felhasználásának ellenőrzésére nem volt erre rendszeresített külön felület.

[12] Az alperes 2020. február 21. és 2021. január 27. között több mint százhusz készülékvásárlás esetében szabálytalanul megadta a prepaid havidíjasra váltás kedvezményét. (felperesi munkavállaló 1) üzletvezető szintén több alkalommal megadta szabálytalanul a prepaid havidíjasra váltás kedvezményét. A MEGBÍZÓ által működtetett saját üzletekben és más partnerüzletekben dolgozó munkavállalók ugyancsak megadták az ügyfeleknek szabálytalanul a prepaid havidíjasra váltás kedvezményét.

[13] A MEGBÍZÓ vizsgálatot folytatott szabálytalan kedvezménykód visszaélésekkel kapcsolatban, amelynek eredményeképpen 2021. április 12. napján írásban értesítette a felperest arról, hogy számos munkavállalója a vonatkozó utasításokat megsértette, ami súlyos szerződésszegésnek minősül. Vezetői egyeztetést követően döntés született arról, hogy a szabálytalan értékesítések darabszámát arányosítva az összértékesítéssel az 5% alatti kollégák esetében a szankciók alkalmazásától eltekintenek, azonban az 5%-ot meghaladó esetekben az okozott kár 60%-áról kártérítési határozatot állítanak ki. A MEGBÍZÓ táblázatban közölte a felperes felé kiterhelésre kerülő kártérítési határozatokat. Eszerint a felperes kilenc

munkavállalója – köztük az alperes – okozott kárt, amelynek 60%-a mértékében a munkavállaló által személyenként fizetendő kár összege 344 240 forint (tanú1) és 2 231 764 forint ((felperesi munkavállaló 2)) között volt. Az alperes esetében a fizetendő kár összege 886 889 forint.

[14] A MEGBÍZÓ felhívta a felperes figyelmét, hogy a köztük érvényben lévő szerződés rendelkezései és a MEGBÍZÓ vonatkozó utasításai alapján az üzletkötői munkavégzését, magatartását folyamatos ellenőrzés alatt köteles tartani, tevékenységükért, az általuk okozott károkért pedig felelősséggel tartozik. Tájékoztatta arról is, hogy a köztük létrejött megbízási szerződésben foglaltaknak megfelelően érvényesíteni kívánja a kártérítési igényét a felperessel szemben, ezért az okozott kár 60%-áról – 9 605 368 forintról – kártérítési határozatot állít ki, ugyanakkor az érintett munkavállalók értékesítési jogosultságát nem vonja vissza. A felperes mint munkáltató saját hatáskörben dönti el, hogy milyen további szankciót alkalmaz, és hogy a kártérítés összegét áthárítja-e a szabálytalanul eljáró munkavállalói felé, amelyről a MEGBÍZÓ visszajelzést kért.

[15] A felperes a MEGBÍZÓ felé részletekben megfizetett 9 605 368 forintot.

[16] A felperes a kedvezménykód szabálytalan használata vonatkozásában érintett minden munkavállalójával szemben írásbeli figyelmeztetést és kártérítési határozatot adott ki. Az alperesen kívül minden munkavállaló vállalta megfizetni a kártérítés összegét.

[17] A felperes (felperesi munkavállaló 1) üzletvezetőt 2021. április 21. napján írásbeli figyelmeztetésben részesítette a felperes által üzemeltetett (helység 1) Telekom Partnerüzletben elkövetett szabálytalan kedvezménykód használatával való visszaélés miatt, valamint a hozzá korábban tartozó három ((helység 2), (helység 3), (helység 1)) üzletből kettőt elvett.

[18] A MEGBÍZÓ 2021. május 4. napján Teams rendszeren keresztül meghallgatta az alperest különböző szabálytalanságokkal kapcsolatban, erről jegyzőkönyv készült.

[19] A MEGBÍZÓ 2021. május 6. napján tájékoztatta a felperest, hogy a szabálytalan értékesítési folyamatokkal kapcsolatosan indított ellenőrzése, valamint a biztonsági vizsgálat és meghallgatás során bebizonyosodott, hogy a felperes alkalmazottjaként az alperes a kiadott munkautasításokat súlyosan megsértette, amikor saját részére a kollégájánál, (felperesi munkavállaló 2)nál – aki szabálytalanul más munkavállaló dealer kódjával volt bejelentkezve – egy korlátlan-korlátlan szerződést kötött Apple lappal, kedvezményekkel. A laptop törlesztő részleteit fizeti, de a szerződést saját magának deaktiválta kötbérterhelés nélkül. Előtte saját magának részletfizetéssel értékesített egy Apple Watch készüléket is. Ezek a szabálytalanságok súlyos szerződésszegésnek minősülnek, amelyből adódó károkozást megvizsgálva 769 795 forint kötbérfizetési kötelezettséget állapítottak meg, amit

érvényesítenek a felperessel szemben kártérítési határozat formájában. Az okozott kár 369 795 forint, míg az elkövetett szabálytalanságok miatti kötbér 400 000 forint. Tájékoztatják a felperest, hogy megszüntették az alperes értékesítési jogosultságát 2021. május 5. napján, s felhívták a felperes figyelmét arra, hogy a szerződés rendelkezései és a MEGBÍZÓ vonatkozó utasításai alapján az alkalmazottai munkavégzését, magatartását folyamatos ellenőrzés alatt köteles tartani, tevékenységükért, az általuk okozott károkért pedig felelősséggel tartozik.

[20] A MEGBÍZÓ a felperessel szemben 619 795 forint megfizetése érdekében kártérítési határozatot bocsátott ki a köztük érvényes szerződés VI.2 és VI.3. pontjaiban foglaltak szerinti szerződésszegéssel okozott kártérítés miatt (az alperes szabálytalan értékesítései), továbbá 150 000 forint megfizetése érdekében kártérítési határozatot bocsátott ki (felperesi munkavállaló 2) szabálytalan értékesítése miatt. A felperes a MEGBÍZÓnak megfizette a kártérítési határozatokban megjelölt 769 795 forint összeget.

[21] A felperes a 2021. május 18. napján közölt azonnali hatályú felmondással az alperes munkaviszonyát megszüntette.

[22] A felperes 2021. szeptember 18. napján keresetlevelet terjesztett elő, amiben kártérítés címén 1 656 684 forint tőke és ennek 2021. május 28. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[23] Az alperes ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte, azt a jogalapon túlösszezszerűségében is vitatta, mert időközben az általa vásárolt készülékeket kifizette 215 888 forint és 74 715 forint összegben, így a felperes kára részben megtérült.

[24] A felperes a keresetváltoztatásában az összezszerűség alperes általi vitatását elfogadva a követelése tőkeösszegét leszállította 1 216 089 forintra. Elismerte, hogy az alperes megfizetett 290 595 forintot, továbbá eltekintett a (felperesi munkavállaló 2) vonatkozásában megállapított 150 000 forint kötbér megfizetésétől.

[25] Az elsőfokú bíróság a 34. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 772 644 forint tőkét, és ennek 2021. május 28. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, amelyet meghaladó keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak 49 700 forint kereseti illetéket és az Egri Törvényszék Gazdasági Hivatalának 14 373 forint állam által előlegezett költséget, egyúttal megállapította, hogy 14 373 forint állam által előlegezett költség az állam terhén marad.

[26] Határozatának indokolásában mindenekelőtt idézte az Mt. 52. §-a (1) bekezdésének c) pontját, a 177. és 179 §-ait, a Ptk. 6:519. §-át, a 6:524. §-ának (1) és (3) bekezdéseit és a 6:525. §-át.

[27] Mivel a kedvezménykódra vonatkozó szabályok megszegése miatti kár bekövetkeztét és annak mértékét az alperes nem vitatta, viszont a felperesnél kialakult gyakorlatra hivatkozott, vizsgálendő volt a felperes és az alperes magatartása és azok felróhatósága a kár bekövetkezésében.

[28] Az alperesnek alapvető munkavállalói kötelezettségeként a munkavégzése során be kellett tartania a munkáltatói szabályzatokban, illetőleg a MEGBÍZÓ utasításaiban előírt rendelkezéseket, amelyeket érintően oktatásban részesült és vizsgát is tett. A perbeli kedvezményre vonatkozó szabályt az alperes ismerte, ennek ellenére megszegte azt, ami megalapozta a magatartásának felróhatóságát, ezért a kártérítési felelősség alól nem mentesülhetett.

[29] A vétkesség körében eltérés van a szándékosság és a gondatlanság között. A munkavállaló szándékosan okoz kárt a munkáltatónak, ha előre látja magatartásának károsító következményeit, és azokat kívánja (egyenes szándék), vagy azokba belenyugszik (eshetőleges szándék). Gondatlan a károkozás, ha a kár bekövetkezését az elvárható gondosság kifejtése mellett el lehetett volna kerülni, és a kár azért következett be, mert a munkavállaló ezt a gondosságot nem fejtette ki (negligencia). Gondatlan a magatartás akkor is, ha a munkavállaló felismeri magatartásának lehetséges következményeit, de abban bízik, hogy hátrányos eredmény nem következik be (tudatos gondatlanság, luxuria). A tudatos gondatlanság érzelmi oldalon tér el az eshetőleges szándéktól, mivel ebben az esetben a munkavállaló felismeri magatartásának lehetséges következményeit, de – szemben az eshetőleges szándékot jelző belenyugvással – a jelentős kockázatot felvállalva reménykedik az eredmény bekövetkezésének elmaradásában.

[30] Az alperes vétkességének vizsgálatától nem választható el a felperes magatartása. Az alperes részére kiadott munkaköri leírás 3. pontja kifejezetten kiemelte az értékesítő munkakör tekintetében az ügyfélelégedettséget, az eredményorientált értékesítés mellett az ügyfélélmény megteremtését. A munkaköri leírás 11.1. pontja alatt a felperes tervszám teljesítési kötelezettségéről rendelkezett, amely vonatkozásban bizonyos kvóta nem teljesítése esetére az írásbeli figyelmeztetés mellett egyszeri 50 000 forint megfizetésének szankcióját helyezte kilátásba. Mindezek azt mutatják, hogy a felperes működésében prioritás volt az értékesítés volumene, illetve a pozitív ügyfélélmény.

[31] A kedvezmény szabálytalan megadásában kiemelkedő szerepe volt az üzletvezető ugyancsak szabálytalan munkavégzésének, és az ellenőrzési kötelezettsége tartós

elmulasztásának. (felperesi munkavállaló 2) tanú a munkáltató ellenőrzési kötelezettséget érintő bírói kérdést értelmezni sem tudta, ugyanakkor előadta, hogy az üzletvezető hetente egyszer jelent meg, amikor a kvótákat, az üzlet eredményét beszélték át, a megfelelő teljesítmény elérésére törekedtek. Maga (felperesi munkavállaló 1) tanú ugyancsak arról nyilatkozott, hogy az ellenőrzési kötelezettsége a kasszára, illetőleg az árukezelésre terjedt ki. A hivatkozott tanúvallomások által is érzékelhetően a munkaköri leírás 11.1. pontja elsődleges szerepet játszott a felperes működésében, amely részben előidézte, hogy az alperes és számos más munkavállaló a perbeli kedvezményt szabálytalanul biztosította az ügyfelek részére. A felperes (helység 1)i üzletében a kedvezménykód szabálytalan használata gyakorlattá vált, nem egyszeri kötelezettségszegés volt. A felperes nem megfelelően ellenőrizte a munkavégzést annak ellenére, hogy ez a MEGBÍZÓmal kötött partnerszerződése és az Mt. általános szabályai szerint is kötelezettsége volt. tanú4 tanúvallomása azt is igazolta, hogy a kedvezménykód szabálytalan használata országosan előfordult a MEGBÍZÓ partner- és saját üzleteiben is, azonban a perbeli esetet követően a kontroll erősödött, a szabálytalanság kiszűrésére külön riport van, a monitorozás folyamatos, ezáltal a szabálytalan értékesítések (kedvezmények) száma jelentősen lecsökkent.

[32] Az elsőfokú bíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy az alperes oldalán tudatos gondatlanság állt fenn, míg a felperes maga is felróhatóan járt el, ezért vizsgálni kellett a kármegosztás feltételeként a munkáltató vétkes magatartását. (felperesi munkavállaló 2), (felperesi munkavállaló 1) és tanú4 tanúk vallomása és okirat által igazolt tény, hogy a felperes számos munkavállalója – köztük maga a (helység 1)i üzlet vezetője – nem tartotta be a perbeli kedvezménykód használatára vonatkozó utasításokat, és kilenc munkavállaló esetében ez meghaladta a meghatározott limitet. A szabálytalan kedvezménykód használatának időtartama kifejezetten hosszú volt, egy évig tartott. A felperes terhére esik a szabálytalan gyakorlat kialakulása és eltérése, amelyet a megfelelő ellenőrzés hiánya segített. Az üzletvezető mulasztása a felperes terhére esik, hiszen a magatartásáért felelős. A szabálytalan kedvezménykód használata miatt előterjesztett 886 889 forint kártérítési igény vonatkozásában 50-50% mértékű kármegosztás indokolt, amely az alperes terhére 443 444 forintot jelent.

[33] Az alperes nem vitatta a szabálytalan készülékértékesítésekből eredő kártérítési igény összecszerúségét, továbbá a Pp. 265. §-ának (1) bekezdése ellenére nem bizonyította a magatartása felróhatóságának hiányát, illetve a rendszerhibát, így ő viseli a bizonyítás elmaradása következményeit.

[34] A felperes által rendelkezésre bocsátott bizonyítékok (különösen az alperes meghallgatásáról felvett jegyzőkönyv) azt támasztották alá, hogy az értékesítőként tapasztalattal rendelkező alperes felismerte a készülékvásárlás során a részletfizetési kedvezményre figyelemmel kötelező hűségvállalás és kötbér kikötésének hiányát, továbbá tudatában volt annak is, hogy ez nem felel meg a felperes és a MEGBÍZÓ kötelező előírásainak, gyakorlatilag „összejátszott” a munkatársával a számára előnyös készülékvásárlás érdekében. Az alperes a meghallgatáskor a hibáját kifejezett nyilatkozatában elismerte, továbbá nem állapítható meg olyan körülmény, amely a mentesülésére vezethetne, ezért a teljes 329 200 forint kár megtérítésére köteles.

[35] Az elsőfokú bíróság az alperest összesen 772 644 forint kár megtérítésére kötelezte, amely tőke után a Ptk. 6:48. §-ának (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a késedelmi kamatot; a Pp. 83. §-ának (2) és (3) bekezdései alapján úgy határozott, hogy a felek maguk viselik a perköltségüket. A költségmentesség és költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. §-a (1) bekezdésének d) pontja értelmében a feleket tárgyi költségfeljegyzési jog illette meg. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) 39. §-ának (1) bekezdése és 42. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerinti 99 400 forint illetéket és az állam által előlegezett költséget a felperes köteles részben megfizetni a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján, míg a fennmaradó rész az állam terhén marad, mivel az alperes munkavállalói költségkedvezményre jogosult fél.

[36] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte annak megváltoztatását, és a keresete egészének történő helyt adást az alperes első- és másodfokú perköltségében való marasztalása mellett. Vitatta a felperes terhére megállapított felróhatóságot. Az alperes ismerte a munkavégzés feltételeit, részt vett a munkakör betöltésének előfeltételét jelentő vizsgán, sikeresen elsajátította a pozíciója ellátásához szükséges háttérismereteket, valamint be tudott lépni a MagicBook felületére is, amely felületen megtalálható tudásanyag elsajátítása is a kötelezettsége volt. Ezzel szemben az üzletvezetőnek nem volt feladata az értékesítési folyamatok ellenőrzése, az sem volt elvárható tőle, hogy minden értékesítő mellett napi rendszerességgel időzzön, és figyelje munkavégzésüket, márpedig ilyen kötelezettség hiányában nem lehet szó a felperes vétkességéről. (felperesi munkavállaló 1) tanúvallomására is hivatkozott, aki szerint a konkrét értékesítési folyamatok ellenőrzésére nem terjed ki a kötelezettsége, az nem is lett volna tőle elvárható. Önmagában az, hogy pár munkavállaló vétkesen megszegte a kötelezettségét, nem jelenti ilyen jellegű gyakorlat kialakulását, amivel összefüggésben hivatkozott tanú3 munkavállalóra, aki saját állítása szerint a kódot sosem használta szabálytalanul. Az alperes egyéni döntése volt a kódhasználattal történő visszaélés. Ismételten hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla I.Mf.31.020/2022/8. szám alatti határozatára, amelynek értelmében sem más munkavállaló esetleges hanyag munkavégzése, sem a munkáltató ellenőrzési kötelezettségének elmulasztása nem mentesíti a munkavállalót a kártérítési felelősség alól, ha annak jogszabályi feltételei fennállnak. Az Mt. 11/A. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel hangsúlyozta, hogy a munkavállaló ellenőrzése nem kötelezettség, hanem jogosultság a munkáltató oldalán, így jogszabályi kötelezettség hiányában az nem is szeghető meg, ezáltal a magatartása sem minősülhet felróhatónak. Álláspontja szerint nem értékelhető a munkáltató terhére, hogy nem vagy nem időben értesül a vállalati visszaélésekről, amivel összefüggésben hivatkozott a panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról szóló 2023. évi XXV. törvényre.

[37] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását lényegében annak helyes indokai alapján.

[38] Az ítéltábla a fellebbezés elbírálása során nem lépte át a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátait (Pp. 370. §-ának (1) bekezdése), olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely erre okot adott volna, nem észlelt (Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései). Ennek megfelelően nem érintette az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét, s kizárólag abban a kérdésben foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság a fellebbezésben foglalt okok miatt jogszerűtlenül alkalmazta-e a kármegosztás intézményét. Ennek eredményeként a fellebbezést alaptalannak találta.

[39] Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, s abból megalapozott jogi következtetésre jutott, aminek indokait is maradéktalanul osztja az ítéltábla, ezért csupán a fellebbezésben írtak miatt mutat rá a következőkre:

[40] Nem cáfolja az elsőfokú bíróság szabálytalan értékesítési gyakorlatra vonatkozó megállapítását a fellebbezésben említett egyetlen munkavállaló: tanú3 szabálykövető magatartására történő hivatkozás, már csak azért sem, mert tanúként ezt valótlanul állította a vallomásában (33.M.70.035/2022/32. számú tárgyalási jegyzőkönyv 11. oldala), hiszen ő maga is 5%-ot meghaladó mértékben, 1 329 882 forint kárt okozva folytatott szabálytalan értékesítést a felperes (helység 1)i üzletében (15.M.70.077/2021/1/F/5., 33.M.70.035/2022/13/F/7.), így az ő magatartása szintént alapját képezte a felperes által a MEGBÍZÓ részére megfizetett kártérítésnek. A szabályoknak nem megfelelő gyakorlat annyira elterjedt volt a felperesnél, hogy kilenc munkavállalója esetében a szabálytalan értékesítések száma meghaladta az összértékesítések 5%-át, s rajtuk kívül is voltak mások – így maga az üzletvető is –, akik ennél kisebb arányban, de ugyancsak folytattak szabálytalan értékesítést. Az üzletvezető érintettségét megfelelően igazolta a 33.M.70.035/2022/22/F/1. szám alatt csatolt munkáltatói figyelmeztetés, valamint a tanú kezdeti tagadását követően tett beismerése (33.M.70.035/2022/32. számú tárgyalási jegyzőkönyv 10. oldala). Ez a gyakorlat nem csupán a felperest jellemezte, hanem a MEGBÍZÓ saját üzleteit és a vele szerződött más partnercégeket is szinte kivétel nélkül (lásd tanú4 tanú vallomását a 33.M.70.035/2022/33. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalán).

[41] Helytálló volt az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása is, hogy a szabálytalan értékesítés oka a felperes munkaköri leírásában is kifejezett elvárásokból eredt: az ügyfélelégedettség javítása, eredményorientált értékesítés mellett az ügyfélélmény megteremtése, mindent megtenni a maximális teljesítmény érdekében, a tervszám teljesítési kötelezettsége, aminek elmaradása esetén a munkavállaló írásbeli figyelmeztetéssel, illetve egyszeri 50 000 forint megfizetésével szankcionálható.

[42] Mivel maga az üzletvezető is végzett szabálytalan értékesítést, akinek magatartása a károsult felperes terhére esett (az Mt. 177. §-a értelmében alkalmazandó Ptk. 6:525. §-ának (3) bekezdése), kijelenthető, hogy ez a gyakorlat a felperes részéről legalábbis eltűrt volt, aminek nyilvánvaló oka a nagyobb forgalom elérése volt, amellet, hogy ez a felperes hivatkozása szerint a munkavállalóknak is kedvezőbb bérezést jelentett.

[43] A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy nem terhelte ellenőrzési kötelezettség az alperes által folytatott értékesítési gyakorlat tekintetében, s ezért nem lehet szó a magatartása felróhatóságáról sem. Miként azt az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás tartalmazza, és maga az alperes is rámutatott a fellebbezési ellenkérelmében: a felperest a MEGBÍZÓmal megkötött, a mobil és vezetékes üzletág termékeinek és szolgáltatásainak értékesítését megalapozó partnerszerződés kötelezte az üzletkötői munkavégzésének folyamatos ellenőrzésére, amely kötelezettségre a MEGBÍZÓ az utóbb küldött leveleiben is külön felhívta a felperes figyelmét. Ez az ellenőrzési kötelezettség túlmutat az Mt. 11/A. §-ának felperes által citált (1) bekezdésén, ami amúgy is az adatkezelés körében a munkáltató által a munkavállaló részére biztosított számítástechnikai eszközökkel összefüggésben tartalmaz rendelkezéseket, ezért a perbeli jogvita megítélése szempontjából indifferens. A 2022. november 17. napján tartott tárgyaláson maga a felperes ismerte el a jogi képviselője útján, hogy volt ellenőrzési kötelezettsége, ám az nem terjedt ki minden egyes kedvezménykód használatára; ez utóbbi védekezés azonban elégtelen volt a hosszabb időn keresztül több munkavállalója által és jelentős volumenben (16 008 947 forint) folytatott szabálytalan értékesítésre tekintettel.

[44] A tőle elvárható ellenőrzést a felperes elmulasztotta, sőt, eltúrta a szabálytalan gyakorlatot, amelyet az alperes is a magáévá tett, amikor a (helység 1)i üzletben kezdett el dolgozni, ahol a betanítását (felperesi munkavállaló 2) végezte (az alperes szerint kizárólagosan, (felperesi munkavállaló 2) tanú szerint részben, de utóbb 90%-ban elismerve – 33.M.70.035/2022/32. szám alatti tárgyalási jegyzőkönyv 2., 5. és 6. oldalai), aki a legnagyobb kárt – 3 719 606 forintot – okozta a szabálytalan értékesítésével a felperesnek. Ez a magatartás vitán felül sérti a károsultat terhelő, az Mt. 177. §-a értelmében alkalmazandó Ptk. 6:525. §-ának (1) bekezdésében előírt kármegelőzési és kárelhárítási kötelezettséget, amiért megalapozott volt ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerinti kármegosztás alkalmazása, aminek mértéke is megfelelő volt, figyelemmel a felperes mulasztásának súlyára. Itt kell rámutatni arra is, hogy a felperesi magatartás felróhatóságának megállapításához nem szükséges kifejezett jogszabályi kötelezettség megszegése, hanem elegendő, ha nem az adott helyzetben elvárható módon jár el a kár megelőzése, elhárítása, enyhítése érdekében. Emiatt nincs jelentősége annak, hogy a munka törvénykönyve nem ír elő kifejezett ellenőrzési kötelezettséget az oldalán.

[45] A felperes hivatkozásával ellentétben az általa felhívott ÍH 2022.95. szám alatti eseti döntés nem lehetett mérvadó a perbeli jogvitára, mert az eltérő tényállás mellett került meghozatalra: az ottani munkavállaló az útiköltség elszámolásával kapcsolatos adminisztratív teendőket végezte, aminek során a munkavállalókkal nem íratta alá a menetjegyek átvételét, valamint az összesítésen szereplő aláírások részben nem is a megjelölt munkavállalóktól származtak, akik részére a menetjegyek ellenértékét sem adta át, így 498 733 forint kárt okozott 6 hónap alatt. Tehát abban az esetben egyetlen munkavállaló elszigetelt és mások elől eltitkolt, kizárólag a saját anyagi érdekét szolgáló visszaélése vezetett a munkáltatója károsodásához, míg a jelen perben a felperes által megtúrt és a saját üzleti kereteit meghaladó, valamint egyaránt az ő gazdasági érdekét is szolgáló rendszerszintű szabálytalanság volt a károsodás alapja. Ezen túlmenően a fellebbezésben írtakkal szemben nem arról van szó, hogy esetünkben a munkáltató ellenőrzési kötelezettségének elmulasztása miatt az alperes mentesülne a kártérítési felelősség alól, ugyanis annak fennállását az elsőfokú bíróság

megállapította, ám egyúttal a felperes kármegelőzési kötelezettségének felróható megszegése miatt kármegosztást alkalmazott a felek között.

[46] A panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról szóló 2023. évi XXV. törvényre alapított fellebbezési érveléssel az ítéltábla nem foglalkozott, mivel a felhívott jogszabály a perbeli eseményeket követően lépett hatályba.

[47] A kifejtett okok miatt az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta a felek közötti kármegosztást, annak mértéke is megfelelő volt, ezért az ítéltábla helybenhagyta az elsőfokú ítélet fellebbezett részét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján.

[48] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ám az alperes perköltséget nem számított fel, ezért ebben a kérdésben nem kellett határoznia az ítéltáblának. A költségmentesség és költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján a per tárgyi költségfeljegyzési jogos volta folytán feljegyzett, s az Itv. 46. §-ának (1) bekezdése szerinti mértékű fellebbezési eljárási illetéket a pervesztes felperes köteles megfizetni a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése értelmében.

[49] Az ítéltábla tájékoztatja a felperest, hogy az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ban megállapított Itv. 78. § (4) bekezdése szerint a fizetendő illeték a határozat jogerőre emelkedésétől számított 60. napon válik esedékessé. A felperes, mint fizetésre kötelezett az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként köteles eleget tenni a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni. A felperesnek a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlára kell megfizetnie az eljárási illetékek összegét, közleményként feltüntetve a jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a felperes adóazonosító számát.

Debrecen, 2023. október 17.

Dr. Tass Edina s. k. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál s. k. előadó bíró,
Dr. Répássy Árpád s. k. bíró